DE CONSTITUTIONEEL.

NIEUWE 'SGRAVENHAAGSCHE COURANT.

N°. 32. **Dingsdag 6 November.** **1855.**

Uitgever : **C. H. SUSAN, Jr.**, te 's Gravenhage.
Hoofd-Correspondenten : **M. Schooneveld & Zoon**, te Amsterdam.
Brieven **franco** aan het Bureau : Jan-Hendrikstraat, N°. 259, te 's Gravenhage.

Deze Courant verschijnt alle dagen, behalve Zon- en Feestdagen.
Abonnementsprijs voor 3/m. ***f* 4.50**; franco per post ***f* 5.50**.
Advertentiën van 1—6 regels ***f* 1**. Voor elken regel meer **15 cents**; behalve **35 cents** zegelgeld.
Aankondigingen van geboorte, huwelijk en overlijden worden geplaatst tegen betaling van ***f* 1**, het zegelgeld daaronder begrepen.

De *Arnhemsche Courant* begint, bij gebrek aan bewijs, de rol van "*grande ingénuité*" te spelen; geen wonder dat zoodanige rol, wanneer men is "*au retour de l'âge*", wat stroef en onhandig wordt vervuld. Met een gansch onnoozel gezigt komt zij verklaren, dat de organen harer tegenstanders "bij voortduring de schitterendste hulde brengen aan het beheer, door het vorig bewind gevoerd."

Wij hadden niet het minste vermoeden van ons Thorbeckianisme en zeggen de *Arnhemsche Courant* dank voor deze snuggere opmerking en teregtwijzing.

Intusschen, hoe dankbaar wij ook zijn; wij wenschen toch wel eens van meer nabij te beschouwen, waarop de onnoozele bekentenis rust.

Zij rust daarop, dat men het Ministerie zou verdedigen met de handelingen van het vorig bewind.

Die stelling is ten eenemale strijdig met de waarheid.

Maar wat is het geval?

De oppositie valt het tegenwoordig Ministerie aan en gebruikt, bij elke gelegenheid, tot maatstaf van haar oordeel de handelingen van het vorig bewind. Wat niet gedaan wordt, zoo als het vorig bewind handelde, deugt niet; wat verrigt wordt door andere personen, dan die het vorige bewind uitmaakten, wordt veroordeeld. Kortom: "het vorig Ministerie" is de afgod der oppositie: dat is het eenig goede bewind, dat aan Nederland past en aan dat Land heil zal aanbrengen.

En wat wordt nu eenvoudig daartegen aangevoerd?

In de eerste plaats wordt de aangevallen handeling der Regering verdedigd, indien deze werkelijk te verdedigen is; want anders zou zij worden bestreden.

Maar, in de tweede plaats, voert men de onwraakbare bewijzen aan, dat het aan de oppositie niet past, indien zij in hare politiek eerlijk wil zijn, de Regering aan te vallen over handelingen, die zij onder het vorig bewind toejuichte.

Het zijn dus niet de voorstanders van het Ministerie, die zijne handelingen verdedigen met die van een vorig bestuur; maar het is de oppositie, die het tegenwoordig bewind enkel beoordeelt naar het vorige, en daarbij nog zoo partijdig te werk gaat, dat zelfs hetgeen in het vorige bestuur werd goedgekeurd, in het tegenwoordige wordt veroordeeld.

Dat is zoo waar: dat men de bewijzen daarvan, door ons aangevoerd, niet anders kan ontzenuwen, dan door de feiten te verwringen. Men leze slechts de *Arnhemsche Courant* van 1 dezer: en ieder zal dat duidelijk in het oog springen.

Wij zullen slechts enkele voorbeelden aanhalen, om niet te langwijlig te worden.

Door ons werd het hoofdstuk van Binnenlandsche Zaken verdedigd, op grond, dat de gevraagde sommen strekten tot noodzakelijke uitgaven; en vroegen dan ook bepaald, of men ook uitgaven zou kunnen aanwijzen, die *niet* noodzakelijk schenen. Ten overvloede toonden wij aan, en enkel om het standpunt der oppositie te constateren, dat de *Arnhemsche Ct.* onder het vorig bewind het hooge cijfer van Binnenlandsche Zaken *niet* bestreed, ook ondanks de heer THORBECKE den "duursten Minister" werd genoemd. En wat doet nu de *Arnhemsche?* In plaats van aan te toonen, *waarin* het niet-noodzakelijke der aangevraagde uitgaven zou bestaan, zegt zij: "De *Constitutioneel* verdedigt het hooge cijfer van Binnenlandsche Zaken, *omdat* de vorige Minister van Binnenl. Zaken de *duurste* Minister werd genoemd." Kan het aldus verwringen van de waarheid het algemeen belang helpen bevorderen, dat men zegt alleen in het hart om te dragen?

Een tweede voorbeeld.

Het *Handelsblad* klaagde over de dorheid van de Memorie van Toelichting bij de begrootingswetten. Het lichtte die klagte duidelijk toe; want het verlangde "*algemeene overzigten van den toestand des Rijks en van den gang des Bestuurs.*" Wat antwoordden wij daarop? Dat de begrooting *volkomen* was ingerigt naar de wijze, waarop dat, onder het vorig bewind werd ingevoerd; en dat bij die invoering het *Handelsblad* eene der eerste was, die daaraan hare adhaesie niet alleen schonk, maar die ook voorstelde als model voor alle mogelijke begrootingen. Wij toonden verder aan, dat zoo dikwerf eene der tegenpartijen van de Thorbeckianen juist aandrong op de uiteenzetting der beginselen van bestuur in de stukken, bij de begrooting behoorende, met dien aandrang werd gespot; dat men het noemde eene poging om wel te praten, maar niets te doen. En daaraan nam de *Arnhemsche Courant* niet weinig deel.

Nu was het ten eenemale onmogelijk om die feiten weg te redeneren; maar om dan toch niet geslagen te schijnen, neemt de *Arnhemsche Courant* zelve de partij op van het *Handelsblad*, en ontkent eenvoudig weg, dat geschreven zou zijn, wat met zoo vele woorden in het No. van den 27 Oct. te lezen staat; want zij zegt in haar No. van den 1sten jl., dat men alléén geklaagd heeft "over het gemis van *opheldering* aangaande de "bijzondere posten."

Dus, dat er *niet* verlangd is: "algemeene overzigten "van den toestand des Rijks en van den gang des "Bestuurs?" Komt dat, na het bovenstaande, met de waarheid overeen? De *Arnhemsche Courant* eindigt haar betoog met de, even naïve, verklaring, dat zij zich "volstrekt niet ergeren zal" over de liefelijke aantijgingen van "kwade trouw" enz., die haar, zoo onverdiend, te beurt zouden vallen.

Na hetgeen hierboven is aangetoond, vragen wij op onze beurt, of niet de *Arnhemsche Courant* die qualificatie heeft verdiend?

De Tijd, *Noord-Hollandsche Courant*, heeft een artikel geschreven naar aanleiding van onze beschouwingen over "het bijeenkomen der Tweede Kamer".

Het deed ons genoegen daaruit te vernemen, dat *de Tijd* "als een stellig berigt" wil doen doorgaan, hetgeen wij enkel bij wijze van gerucht mededeelden; want het bewijst een vertrouwen in ons, dat wij allezins weten te waarderen. Intusschen, om geene aanleiding te geven tot allerlei nieuwe hypothesen, moeten wij hier herhalen, dat onze meening omtrent de aanbieding, bij het bijeenkomen van de Tweede Kamer, van "onderscheidene nieuwe wetsontwerpen, waaronder vermoedelijk "zullen voorkomen, die de Troonrede heeft aangekondigd", enkel en inderdaad op hier en daar opgevangen geruchten rust. Aangenaam zou het ons zijn, indien de uitkomst onze meening kwam bevestigen; maar wierd ze bevestigd, het zou voorzeker niet zijn, omdat wij geput hadden uit, voor anderen niet toegankelijke, bronnen, gelijk *de Tijd* wel de bedoeling schijnt te hebben, te doen gelooven.

Overigens zijn wij het geheel eens met *de Tijd*, dat de langgerektheid der jaarlijksche discussiën over de begrooting voornamelijk voortspruit uit *de manie* van de leden der Tweede Kamer, om schier *allen* het woord te voeren, zonder dat nieuwe argumenten aangevoerd, nieuwe gezigtspunten over de zaak worden geopend. In allen deele vereenigen wij ons dan ook met de volgende woorden van *de Tijd*:

"Wij begrijpen hoe het noodzakelijk zijn kan, dat "iemand zich verantwoordt over de stem, die hij uit"brengt, als hij namelijk eene stem geeft, die men "van hem niet kon verwachten, of als hij voor zijne "stem zeer bijzondere redenen heeft, die het publiek "belang vordert, dat openbaar worden gemaakt. Maar "wat beteekent het motiveren van zijne stem, als men "haar uitbrengt in de rigting, waarin men gewoonlijk "zich beweegt, en andere medestemmers reeds herhaal"delijk dezelfde motieven breedvoerig hebben ontwikkeld? "Dan is daarin niets anders dan een noodeloos rekken "der discussie, niets anders dan tijdverlies. Daaromtrent "zou beperking der beraadslagingen over de begrooting "zeer wenschelijk zijn. Zij zou geschieden zonder eenige "schade en met veel voordeel voor de publieke zaak."

Zou men dezen raad in acht nemen: gewis de zittingen der Staten-Generaal zouden vruchtbaarder zijn; en niet zoo groot zou de tegenstand zijn, dien men bij sommigen ontmoet tegen den parlementairen regeringsvorm, juist op grond, dat die vorm zou medebrengen een eindeloos, soms tot niets leidend, *gepraat*, veelal een kostbaren tijd nutteloos zou verloren doen gaan.

De leden der Staten-Generaal, door op te volgen den raad van *de Tijd*, zouden juist daardoor bewijzen, parlementair ontwikkeld te zijn en overtuigd te wezen van het nut, niet alleen om den tijd *goed* te besteden, maar ook om het Volk van lieverlede te doen inzien, dat de deugdelijkheid van den Volksvertegenwoordiger niet afgemeten moet worden naar het grooter of kleiner getal, door hem uitgesproken redevoeringen; maar naar de stem die hij uitbrengt; naar den ijver, waarmede hij 's lands zaken behartigt; naar den vrijen en onpartijdigen blik, met welken hij de publieke zaak en de regeringsdaden overziet en beoordeelt.

In de twee jongste Nos. van het *Tielsche Weekblad* komen artikelen voor over de vraag, of er, ten aanzien van het woord: "constitutioneel" *spraakverwarring* is ontstaan. Een en ander wenschen wij aan dat betoog te ontleenen.

De oorsprong der "verwarring" is daarin te zoeken, dat wij hadden verklaard: "De Grondwet is de hoeksteen van ons Staatsgebouw." Teregt zegt daarop het *Tielsche Weekblad*:

"Wie dàt loochent is geen eerlijk Nederlander. Aan "die Grondwet ontleent de Koning zijn gezag; van die "Grondwet ontleent het volk zijne regten en zijne vrij"heden. Wie die Grondwet verkracht, hoe hoog of hoe "laag hij geplaatst zij in den Staat, is strafschuldig. "Zij mag langs wettigen weg gewijzigd worden, indien "het blijkt, dat zij ondoelmatige bepalingen bevat; "haar aanranding is "hoogverraad." En voorts bestrijdende de meening van den *Nieuwsbode*, die met zoo groote felheid tegen onze stelling opkwam, geeft het *Weekblad* de volgende, naar ons inzien, zeer juiste definitie: "De godsdienst is de hoeksteen voor den "mensch en voor den christen: de Grondwet is de "hoeksteen voor den burger van den Staat." Dat hiermede volkomen wordt uitgedrukt onze meening, die wij reeds aanvankelijk wilden te kennen geven, blijkt voor ieder, die het verband onpartijdig beschouwt, waarin wij die zoo hevig aangevallen stelling hadden gebragt.

"Wanneer wij" — merkt het *Weekblad* op — "hen onschadelijk willen maken, die, onder het masker van de godsdienst, Kerk en Staat beroeren, dan blijve de Grondwet: "de hoeksteen van ons Staatsgebouw". Met die wet in de hand en met eerbiedig vertrouwen op God in ons hart, zal het ons gelukken, de gezuiverde leer des Evangelies te verdedigen tegen domheid, bijgeloof en onverstand; en wie zich aan de "vrijheid van vergeten" zou willen vergrijpen, zou alle eerlijke Nederlanders geschaard vinden om den standaard van den Koning, die de Grondwet heeft bezworen, en die het voorzeker nooit vergeten zal, dat de spreuk, die zijn glorierijk geslachtswapen versiert: *Je maintiendrai* bovenal doelt op de vrijheid van geweten, voor het bloed van Zijne en onze Vaderen gekocht."

Gaarne verklaren wij, ons neder te leggen bij deze nadere ontwikkeling van ons eigen programma, in den meest onpartijdigen zin der woorden.

Eindelijk bespreekt het *Tielsche Weekblad* de meening van den *Nieuwsbode*: "dat die zich *thans* constitutioneel "noemt, onze vijand is; want hij is vijand van het "Oude-Nederland, dat ons lief en dierbaar is." Zeer te regt teekent het *Weekblad* protest aan tegen die uitspraak. Het ziet niet in en *wij* evenmin, dat men den naam "Constitutioneel" niet meer zou mogen bezigen, *omdat* eene enkele partij goed gevonden heeft, zich dien titel, ten onregte en als bij uitsluiting van alle anderen, toe te eigenen. Het *misbruik* mag niet beletten, dat men het goede *gebruike*. Met het *Weekblad* zeggen wij: dat wij voor Nederland en Oranje, voor waarheid, regt en vrijheid van geweten willen strijden; dat wij te velde trekken tegen de schijn-

liberalen; maar »wij willen dat doen als constitutioneelen en *omdat* wij constitutionelen zijn.»

Wie bevreesd is voor een naam, voor een leus; is bang voor een schaduw, bevordert de inwortelling van volksvooroordeelen. Het is *de zaak*, die gekend en die beoordeeld moet worden.

Buitenland.

ALGEMEEN OVERZIGT.

Er zijn geene nadere berigten van het OORLOGSTOONEEL, dan de volgende, betreffende eene nieuwe verkenning op groote schaal, door de bondgenooten, uit Eupatoria, gedaan.

Eene depêche van den maarschalk Pélissier gedagteekend van Sebastopol 2 Nov., meldt: dat de generaal d'Allonville met 29 bataillons infanterie, 32 eskadrons kavallerie en 52 stukken geschut voortgerukt is op den weg van Eupatoria naar Simpheropol, tot aan den hollen weg van Tschobolar, waar hij bevond dat de Russen zich aan den overkant gevestigd en verschanst hadden met 36 stukken ver dragend geschut, welke eenige manschappen en paarden troffen. Alle pogingen, om den vijand tot een gevecht te bewegen, waren vruchteloos: 10 eskadrons zijn teruggetrokken voor 4 eskadrons Turksche ruiterij. Die zelfde bewegingen werden herhaald zonder beteren uitslag; het gebrek aan water en de moeijelijkheden om zich fourrage te verschaffen, bewoog den generaal d'Allonville den 29sten October naar Eupatoria terug te keeren. De omtrek van die vesting was door de Russen tot op grooten afstand verlaten.

Uit deze berigten zou men moeten opmaken, dat het den Russen te doen was, om de bondgenooten meer binnenwaarts te lokken, daar men kwalijk onderstellen kan, dat 10 eskadrons hunner ruiterij voor slechts 4 Turksche zouden wijken.

Er zijn nog steeds geruchten in omloop wegens de mogelijke hervatting, dezen winter, van de onderhandelingen tot den vrede; doch zij steunen blijkbaar op nog zoo zwakken grond, dat men er niet veel aan hechten kan. Zelfs wordt van eene gewoonlijk wel-onderrigte zijde verzekerd, dat het bezijden de waarheid is, dat Rusland voorslagen tot schikking, door middel van Pruissen en Oostenrijk, gedaan heeft.

De moeijelijkheden tusschen Frankrijk en NAPELS schijnen nog geenszins geheel geregeld te zijn.

GRIEKENLAND staat met de bondgenooten blijkbaar op bedenkelijken voet. Men heeft in het Fransche regeringsblad een klein, maar scherp artikel uit Athene opgemerkt, waarin gezegd wordt dat de Koning en de Koningin eene dienst hebben bijgewoond, waarin de zege voor Rusland werd afgesmeekt.

HET OOSTERSCH OORLOGSTOONEEL.

Men heeft berigten uit Kars van 1 Oct. De Russen hadden niets naders ondernomen tegen de vesting, ofschoon de blokkade bleef voortduren. Zij verwachtten versterking van Gumri. De cholera heerschte in het kamp der belegeraars sedert 26 September.

Volgens de Weener *Militaire Zeit.* zou de Turksche bevelhebber van Kars in zijn rapport van 30 Sept. verklaard hebben, dat hij zich slechts 3 weken kon staande houden, zoo hij geene versterking, ammunitie en leeftogt ontving. Omer-Pacha zou dadelijk 14,000 man met proviand naar Kars gezonden hebben. Men beweerde echter dat prins Bebutoff met 14,000 man kavallerie voor Kars verschenen, en dat eene nieuwe bestorming op handen was.

OOSTENRIJK.

De aan den Minister van Finantien, baron von Bruck, door vele buitenlandsche kapitalisten, gedane voorstellen tot aankoop van eenige staats-domeinen moeten, naar men zegt, door de voorstellers weder ingetrokken zijn. Ook de pogingen van den baron von Bruck, om de bankiers Sina, Erkeles enz, te Weenen, over te halen tot deelneming aan de krediet-inrigting, die den baron von Rotschild is toegestaan, hebben schipbreuk geleden.

— Het ministerie van Binnenlandsche Zaken heeft zich tot het militair opperbestuur gewend, met het verzoek, dat de autoriteiten, zooveel mogelijk, de menigvuldige gevallen van zelfverminking, ten einde van de krijgsdienst vrij te komen, tegengaan. Het is gebleken, dat in den loop van het vorige jaar, waarin twee ligtingen hebben plaats gehad, niet minder dan 1,414 gevallen van zelfverminking zijn voorgekomen.

— Men verzekert, dat de afkondiging van het concordaat om staatkundige redenen voor geruimen tijd uitgesteld is. Een geheele herziening van dit gewigtig staatsstuk zoude niet tot de onmogelijkheden behooren en te meer waarschijnlijk zijn, omdat een van de voornaamste voorstanders van die overeenkomst, de baron von Hubeck, overleden is.

RUSLAND.

De Keizer heeft zijn verblijf te Nicolaieff wederom verlengd. Den 15en October inspecteerde hij het regement Olviopol.

— Uit Tiflis wordt gewag gemaakt van eene schermutseling tusschen de Circassiers en de Russen, waarbij de laatstgenoemde verscheidene paarden, wapens enz. buit maakten.

— Te Petersburg is den 25 October overleden de door zijne geschriften over landhuishoudkunde beroemde staatsraad, A. Bode.

GROOT-BRITTANJE.

Men spreekt in Engeland veel van de benoeming van lord Stanley tot minister van kolonien, in plaats van wijlen den heer Molesworth. Hij is de zoon van den graaf Derby, hoofd der tory's-partij; doch lord Stanley is meer de gevoelens der Whigs toegedaan.

— Uit een artikel van den *Morning Post* zou men moeten opmaken, dat lord Palmerston geen nieuwe wet op de vreemdelingen aan het parlement denkt voor te dragen, en bij gemis daarvan het erkende en onbetwistbare regt der Britsche kroon, om buitenlanders van haar grondgebied te verwijderen, niet wil uitoefenen, omdat dit niet zoude kunnen geschieden zonder verzet voor de regtbanken, hetgeen aan de laakbare denkbeelden en verklaringen der uitgewekenen nog meer openbaarheid zoude geven; evenwel zullen voortaan de bepalingen der gewone strafwetgeving, zoo als tegen laster, opruijing tot moord, enz. zonder eenige verschooning op de staatkundige vlugtelingen worden toegepast, terwijl de Britsche eilanden en het kanaal eigene wetsbepalingen hebben, welke aan de overheid de magt geven om alle gevaarlijke vreemdelingen te verwijderen.

— De Engelsche fondsen hebben zich ca. ¼ pct. verbeterd, zonder eenige andere kennelijke oorzaak, dan een geanticipeerden gunstigen wekelijkschen staat der bank en de mindere vraag naar geld in den handel. In vreemde fondsen was de handel tamelijk levendig. De Mexikaansche fondsen zijn vooruitgegaan. De Turksche waren hooger, even als de Hollandsche. De Spaansche amortisabele worden voortdurend gevraagd.

— Het regeringsblad behelst een besluit, waarbij de uitvoer van salpeter, salpeterzure soda, chloorzwavel en chloorzure potasch naar alle vreemde landen wordt verboden.

FRANKRIJK.

Men spreekt van eene ministeriële crisis. De zaak der bank zou de oorzaak daarvan zijn. De Keizer zou verlangen, dat de reserve in baar geld aan de bank van Frankrijk tot op een zesde wierd verminderd en dat aan de bankbilletten een gedwongen koers zou worden gegeven. Drie der ministers, de HH. Fould, Magne en Rouher, verzetten zich bepaaldelijk tegen dezen maatregel; zij hebben te kennen gegeven, dat zij onmiddelijk zouden aftreden, indien deze gewigtige maatregel werd genomen. Het schijnt evenwel, dat zij een oogenblik toegegeven hadden aan het denkbeeld dat de heer Billault volmagt heeft gehad en dat hij meende te kunnen handelen, zooals hij wilde; maar de aspiranten hebben zich bedacht en de magtiging is weder ingetrokken. Thans, zoo verzekert men, hangt alles af van den verval-dag op 1 Nov. Loopt dit dus goed af, dan zal men van den maatregel afzien; in het tegenovergesteld geval is de Keizer, naar men zegt, er bepaald op gesteld, dat die maatregel worde genomen.

— Het bevestigt zich, dat de hertog Rochefoucault-Liancourt in hechtenis genomen is. Men zegt, dat de regering met gestrengheid tegen de legitimisten wil handelen. Van verdere arrestatiën heeft men nog niets vernomen.

— De *Indépendance Belge* is Donderdag en Vrijdag daar te lande in beslag genomen. Aan de *Sun Daily News* en *Morning advertiser* viel Donderdag jl. hetzelfde lot te beurt. Waarschijnlijk is dat een gevolg van de opname der stukken der uit Jersey verwijderde Fransche uitgewekenen.

— Het regeringsblad bevat de benoeming van den vice-admiraal Tréhouart tot opperbevelhebber van het eskader der Middellandsche zee.

— De generaal Bosquet is nog steeds lijdende en is naar Pau vertrokken.

VEREENIGDE-STATEN.

Den 17 Sept. jl. is de verjaring van de invoering der constitutie in de Vereenigde Staten van Noord-Amerika, in de meeste steden, als te Washington, Philadelphia, Baltimore, enz., luisterrijk gevierd. Bij de feestmalen werden de mannen herdacht, die tot de bevrijding van Noord-Amerika hebben medegewerkt, als Washington, Lafayette, Koscíusko, Montgomery, enz. Ook werd er een toast ingesteld aan de nationale mannen van alle partijen, steeds gereed om de constitutie te verdedigen!

Binnenland.

's Gravenhage, 5 November.

Het *Staatsblad* no. 126 bevat een koninklijk besluit waarbij: 1o. Op de officieren en onder-officieren, hieronder begrepen de korporaals, die aan de marechaussée zullen worden toegevoegd, toepasselijk wordt verklaard, het koninklijk besluit van 13 Februarij 1845, no. 55 (*Staatsblad* no. 8), betreffende de beëdiging van officieren en onder-officieren bij het wapen der marechaussée, als ambtenaren belast met het opsporen van misdrijven, en als hulp-officieren van Justitie; welk besluit verbindbaar zal zijn van den 15den November eerstkomende.

Z. M. de Koning heeft benoemd tot ridders der orde van den Nederlandschen Leeuw: Arles Dufour, secretaris-generaal van de commissie der Fransch Keizerlijke statistiek, en F. le Play, commissaris-generaal der commissie en hoofdingenieur der mijnen in Frankrijk.

Naar men verneemt zal de Graaf van Randwijck, Grootmeester van het Huis van H. M. de Koningin, zich binnen eenige dagen naar Stuttgard begeven, om H. M. van daar te begeleiden. H. M. wordt den 15 dezer in de residentie terug verwacht.

Men verneemt dat de antwoorden der Regering op de bedenkingen, in de afdeelingen van de Tweede Kamer der Staten-Generaal gemaakt, ten aanzien van de ontwerpen der Staatsbegrooting voor den jare 1856, in gereedheid zijn en in den loop der aanstaande week, bij de hervatting van de werkzaamheden der Tweede Kamer, zullen worden rondgedeeld.

Ook verneemt men dat het ontwerp van wet, houdende de nieuwe zamenstelling der regterlijke magt en het beleid der justitie, door den Raad van State is overwogen en aan de Regering met het advies van dat kollegie is onderworpen. Men ziet dus eerlang de aanbieding van dat ontwerp te gemoet.

De Minister van Finantien, gelezen hebbende eene missive van een der heeren Provinciale directeurs der directe belastingen enz. inlichting verzoekende, of wagenschot, pijphout, vathout en masten, ook dan wanneer die eene volle lading uitmaken, en met ongebroken last ter zee worden aangevoerd, bij den invoer met 25 cents per ton van den inhoud van het schip moeten worden belast,

Heeft bij resolutie van 18 October jl. goedgevonden, den heer directeur te kennen te geven, dat wagenschot met de wrakken, pijphout met de wrakken, vathout met de wrakken, masten spieren, riemen en hout tot kandijkistjes, door het tarief zijn gerangschikt onder scheepsbouw en timmerhout, en mitsdien wanneer, hetzij eene gedeeltelijke, hetzij eene geheele lading van die houtsoorten met ongebroken last ter zee wordt aangevoerd, daarvan voor ongezaagd het regt van 25 cents en voor gezaagd het regt van 75 cents de ton moet worden geheven, terwijl alleen dan wanneer de bedoelde houtsoorten op eene andere wijze dan ter zee met ongebroken last worden aangebragt, daarvan de bijzondere, achter dezelve in het tarief uitgetrokken, regten verschuldigd zijn.

Bij den Minister van Finantien is van een onbekende, onder het postmerk Rotterdam, van den 2den dezer, ontvangen eene som van ƒ50 voor aan het Rijk toekomende regten op gedistilleerd.

Naar men verneemt is dezer dagen op en overeenkomstig het voorstel van den fungerenden procureur-generaal in de prov. Gelderland, door Z. Exc. den Minister van Justitie bepaald, in welke gemeenten der provincie openbare godsdienstoefening (processien) mogen gehouden worden. *(A. C.)*

Volgens een berigt van Zr. Ms. zaakgelastigde te Lissabon van 16 dezer, waren over het algemeen de ontvangen bijdragen omtrent den oogst en de uitkomsten van den landbouw minder nadeelig dan men gevreesd had.

Wel zal de wijnstok slechts ongeveer $^1/_{10}$ leveren van de gewone hoeveelheid, doch daarentegen beloven de olijf-, kastanje-, kurk- en eikenboomen eenen rijken oogst. Onder de aardappelen vertoont zich weinig ziekte, maar in onderscheidene streken vindt men de soort ontaard. De tarwe, hoewel achterlijk, staat zeer schoon. De uitvoer van vee uit Oporto naar Engeland is zeer toegenomen, en men verwacht dat die nog veel vermeerderen zal, zoodra de spoor- en straatwegen het vervoer binnen 's lands zullen bevorderen.

Volgens bijzondere brieven uit Batavia van 9 Sept. was men aldaar zeer benieuwd wie den gouverneur-generaal zou opvolgen. De diensttijd van Z.Ex. den heer Duijmaer van Twist begon toch op te korten, daar die met 1o. Mei des volgenden jaars zou verstrijken. Verscheidene namen werden daar, gelijk in het moederland, wegens zijn waarschijnlijken opvolger genoemd. De gouverneur-generaal was op reis naar de Molukkos, doch vond die in een betreurenswaardigen toestand. Ternate is half verwoest door aardbevingen; Menado en Amboina zijn geteisterd door de kinderziekte en te Banda heeft een brand gewoed, die de helft van den staat vernield heeft. De gouv.-gen. zal dus in die streken veel vinden te voorzien. De heeren Brummund en Bleeker vergezellen Z.Ex., ten einde de wetenschap in die oorden te verrijken. Hun ijver ter bevordering daarvan blijft onverzwakt.

De exploitatie der mijnen te Tinton schijnt goed te gaan, dewijl dezer dagen 2 à 3000 picols tin te Batavia publiek verkocht zijn.

Met belangstelling ziet men in de overzeesche bezittingen de instelling tot vermeerdering der stoomvloot, welke o. a. tot het beteugelen van de Soeloesche zeeroof zeer noodzakelijk schijnt.

Voor het overige was het in Neêrl.-Indie rustig en stond de oogst gunstig.

(Zoo wel hier te lande als in Oost Indie is in de jongste tijden veel over de benoeming van eenen nieuwen gouverneur-generaal gesproken en sommige bladen hebben zelfs nog dezer dagen namen van den vermoedelijken opvolger des tegenwoordigen opper-landvoogds van Ned. Indie vermeld. Naar men bepaaldelijk verzekert *zijn al deze geruchten, van welken aard en van welke zijde zij ook kwamen, geheel ongegrond.*)

Het schijnt dat de geldmarkt in Indië evenzeer gedrukt is als in Europa. De directeuren van de bank van Bengalen hebben, den 16 Augustus, het diskonto tot den uitersten grens, dat is tot 12 pCt. verhoogd.

Uit Ned. Indie is nu reeds voor de slagtoffers van den watersnood ontvangen ƒ40,000, voor het grootste gedeelte bijeengebragt door eene Europesche bevolking, die nog geen 20,000 zielen bedraagt.

De *Indiër* berigt, dat het archief van de Oost-Indische compagnie uit het zoogenaamd West-Indisch slagthuis te Amsterdam, naar het 's Rijks archief te 's Hage zal overgebragt worden.

Zr. Ms. fregat *Doggersbank*, thans liggende te Willemsoord, zal op het laatst der maand November weder naar zee gaan. De bestemming van dien bodem is Port Mahon, alwaar het fregat zal overwinteren, ten einde er de reparatien te ondergaan, die zijn jongste reis naar de Middellandsche zee hebben noodig gemaakt.

Men verneemt dat Z. K. H. de Prins van Oranje op de reis, welke hij met Zr. Maj. fregat *Doggersbank* naar de Middellandsche zee gedaan heeft, kennis heeft gemaakt met de zeedienst der marine officieren en bij herhaling eenige wachten heeft waargenomen. *(N. R. C.)*

Heden werd voor den Hoogen Raad der Nederlanden (Kamer van Strafzaken) behandeld het beroep in cassatie van Jacob Maasdam, tegen een arrest van het provinciaal geregtshof in Zuid-Holland, waarbij hij, wegens moedwilligen doodslag met voorbedachten rade op den persoon van Jan Zondag, tot de straffe des doods is veroordeeld. De raadsheer Gockinga bragt het rapport uit. De heer advocaat Mr. J. G. Rochussen, die den req. voor het Hof heeft bijgestaan, droeg ook hier zijne verdediging voor en concludeerde tot cassatie van het arrest en verwijzing der zaak naar een ander Hof. De conclusie van den proc.-gen. is bepaald op 12 November a. s.

Den 15 dezer zal, naar men verneemt, voor het Prov. Hof in Zuidholland, teregt staan Joh. de Keyzer, vroeger agent van politie te Rotterdam, als schuldig aan poging tot diefstal bij nacht, door meer dan een persoon, in een bewoond huis, door middel van een valschen sleutel, gewapend, en met geweldpleging, en daarenboven aan diefstal in een onbewoond gebouw, door middel van uit- en inwendige braak, na reeds te voren ter zake van diefstal aan het Museum te Leiden te zijn veroordeeld geweest.

Gisteren morgen werd in de Evang. Luthersche kerk de jaarlijksche gedenkdag der Hervorming, op plegtige en godsdienstige wijze, herdacht door den WelEd. Z. Gel. heer F. J. Domela Nieuwenhuis, hoogleeraar te Amsterdam, die tot tekst gekozen had Luc. XI vs. 28: *„Zalig zijn diegenen die het woord Gods hooren en hetzelve bewaren.”* Deze plegtige godsdienstoefening werd bijgewoond door Z. D. H. den Hertog van Saxen-Weimar en eene talrijke schare, die het ruime kerkgebouw bijna niet konde bevatten.

Het Verslag der handelingen van de Maatschappij ter bevordering van het godsdienstig onderwijs onder de slaven en verdere Heidensche bevolking in de kolonie Suriname, afdeeling 's Gravenhage, is onlangs aan de leden ter hand gesteld. Hetzelve bevat de aanspraak van den Voorzitter der Maatschappij, graaf G. Schimmelpenninck, waarmede hij de vijf en twintigste algemeene vergadering opende, benevens eene opgave zoowel van het verrigtte in de vijf laatste jaren, als een algemeen overzigt van de werkzaamheden der Maatschappij gedurende haar vijf en twintigjarig bestaan.

Dit vijf en twintigjarig bestaan is op den 26 Junij jl., niet in het openbaar, maar eenvoudig onder de bestuurders, zoo hier als elders wonende, herdacht, en met dankbaarheid verheugden zich velen der aanwezigen, dat zij, van de oprigting der Maatschappij tot op gemelden dag, in staat waren geweest te arbeiden aan het wezenlijk heil van ongelukkige slaven, terwijl andere leden van hunnen werkkring waren afgeroepen, die vroeger mede gewenscht hadden het vijf en twintigjarig bestaan der Maatschappij te zullen herdenken.

Dit was inzonderheid het geval met den in dit jaar overledenen Directeur, den predikant R. T. F. Reudler, die nog op eene voorgaande bijeenkomst van het hoofdbestuur tegenwoordig was, wiens raad en voorlichting bij al zijne medeleden op hoogen prijs gesteld werd, doch die door den dood aan zijnen algemeen nuttigen werkkring in de kracht van zijn leven ontrukt is.

Eene eenvoudige herinnering van de opkomst, den voortgang en de uitbreiding der Maatschappij, wordt in het Verslag uiteengezet en meer bijzonder het verrigtte in de laatste vijf jaren vermeld.

Op 173 plantaadjen in de kolonie Suriname wordt thans het Evangelie verkondigd, en 26 Broeders en 22 Zusters der Moravische Broedergemeente arbeiden aan het heil van ruim 20,000 zielen.

Deze is de uitkomst van den arbeid gedurende 25 jaren: doch het werk is nog niet voltooid, en ongeveer een even groot getal negers heeft nog geen onderwijs in het Evangelie ontvangen.

De kleine jaarlijksche contributie van slechts twee gulden en vijftig centen moge velen onzer landgenooten opwekken om deze Maatschappij in stand te houden en uit te breiden, terwijl, wanneer eenmaal de zwarte bevolking van het juk der slavernij ontheven wordt, misschien te laat de gevolgen van eene gepaste en voor des negers behoefte berekende, doch in der tijd verzuimde, beschaving zullen worden ondervonden.

Bij deze gelegenheid mogen wij niet vergeten, nog met name te noemen den beroemden hoogleeraar aan het seminarium der Remonstrantsche broederschap, A. des Amorie van der Hoeven, die door ongesteldheid verhinderd was de bovengenoemde bijeenkomst bij te wonen en nu ook zijne loopbaan geëindigd heeft. Hij was het, onder wiens voorzitterschap het departement der Maatschappij te Amsterdam is opgerigt, welk departement zoo vele leden telt, dat in de laatste vijf jaren door hetzelve de som van *f* 6700 in de kas der Maatschappij is gestort; hij was, ook als voorstander dezer Maatschappij, buitengewoon: zijne verdiensten in dit opzigt gaan onzen lof te boven, maar dit hebben wij gemeen met alle inrigtingen, aan welke hij zijne zorgen wijdde. Het zou intusschen ondankbaar zijn, indien eene Maatschappij, welke hem zoo veel verschuldigd is, zijn' lof niet vermeldde.

Het hoofd-orgaan der Protestanten in Sardinië, de *Buona Novella*, maakt bekend, dat in het vorige jaar in Toscanen zijn uitgedeeld 2,635 Bijbels, en 790 Italiaansche Nieuwe Testamenten. Te Rome heeft men 4,000 exemplaren van de vertaling van *Diodati* in omloop gebragt. In Sardinië kunnen 7 colporteurs van Bijbels niet aan de behoefte voldoen. 't Getal van Bijbels, te Londen gedrukt, bedroeg 23,000, en dat der Nieuwe Testamenten 10,000.

Ten gevolge der rijzing van den prijs der tarwe is het maximum van den prijs van het tarwebrood verhoogd met ééne cent voor beide broodsoorten en mitsdien gebragt, het gebuilde brood op 39 cents, het gedeeltelijk gebuild en ongebuild brood op 33 cents het Ned. pd. Doch daar de uitkeering in de Spaarkas, ter voorziening in de buitengewone duurte van het brood, plaats vindt tot een bedrag van zes cents het Ned. pd, blijft de prijs voor de ingezetenen van 's Gravenhage bepaald: het gebuild tarwebrood op 33 cents en het ongebuild en gedeeltelijk gebuild tarwebrood op 27 cents het Ned. pd.

Volgens gehouden aanteekeningen in den Stads-waag alhier was de prijs van de boter in het jaar 1762 tot dezelfde hoogte gestegen, waarop die zich thans bevindt.

De aanvoer van wei-varkens ter markt was talrijker dan de vorige week: de prijs vuil, was 27 à 28 cents per pd, de speling-varkens golden 20 tot 23 cents per pond.

Wij vestigen de aandacht van het publiek op de buitengewone voorstelling, welke morgen, Dingsdag-avond, in den Kon. Holl. Schouwburg, alhier zal worden gehouden. Bij die gelegenheid zal worden opgevoerd het treurspel *Koning Lear*, naar het Fransch, door Mevr. M. G. de Cambon, geb. van der Werken. Dat stuk is sedert den dood van den grooten Ward Bingley alhier niet vertoond. De hoofdrol in dat treurspel zal worden vervuld door den verdienstelijken heer Peters, wiens optreding niet weinig bijdragen zal, eene groote menigte naar den schouwburg te lokken.

De heer W. H. Gebel, fabrijkant in chemicalen te Scheveningen, heeft, naar aanleiding van door hem vervaardigde en naar de tentoonstelling te Parijs verzonden chemische preparaten, dezer dagen van het Bestuur der Nationale Akademie voor landbouw, fabrijkwezen en handel aldaar, een zeer vleijenden brief ontvangen, waarbij onzen verdienstelijken stadgenoot het lidmaatschap van gemelde Akademie wordt aangeboden.

Leijden, 3 Nov. Heden promoveerde alhier tot doctor in de geneeskunde, de heer P. Hoekema Kingma, van Makkum, na verdediging van een *Spec. Inaug. ex Anatomo Comparata.*

— De Arrondissements-Regtb. alhier heeft, in hare zitting van gisteren den wachter aan den spoorweg te Woerden, door wiens nalatigheid voor eenigen tijd aldaar een ongeluk gebeurd is, schuldig verklaard aan verwonding door onvoorzigtigheid, en tot eene maand gevangenisstraf en *f* 8 boete veroordeeld.

Delft, 3 November. Omtrent een in andere couranten voorkomend berigt, dat de spaarbank alhier aardappelen tot verminderden prijs aan minvermogenden zou verkoopen, kunnen wij mededeelen, dat de alhier gevestigde spaarkas dit jaar de gespaarde penningen, niet alleen in brandstoffen, maar ook in levensmiddelen en wel aardappelen tot inkoopprijs zal uitbetalen. (*Delft. Ct.*)

Ten gevolge van eene goedgunstige resolutie, in den afgeloopen zomer door den Minister genomen, ten opzigte der geweren bij de dienstdoende schutterij te Meppen, die in percussie-geweren, ten koste van het Rijk te Delft veranderd, en daardoor veel verbeterd en in bevalligheid toegenomen zijn, had den 31 Oct. jl. eene publieke verkooping plaats van eene aanzienlijke partij schutters-geweren, die buiten dienst zijn gesteld. Met graagte zijn deze geweren door de landlieden uit omliggende plaatsen tegen matige prijzen afgekocht.

Arnhem, 3 Nov. Naar men verneemt, zal op 20 Nov. e. k. voor het Prov. Geregtshof van Gelderland worden behandeld de zaak van de heeren H. J. Lion (uit Java) en D. van Haren Noman, van welke de eerstgenoemde bij vonnis der Arr.-Regtbank te Tiel van 20 Sept. jl. als schrijver van een stuk, voorkomende in het dagblad „*de Indier*” betrekkelijk den heer P. van Rees, oud president van Batavia, is schuldig verklaard aan laster in een gedrukt en verspreid geschrift, en veroordeeld tot ééne maand gevangenisstraf en geldboete van *f* 25, terwijl de laatstgenoemde bij datzelfde vonnis is vrijgesproken van de hem ten laste gelegde medepligtigheid aan dat wanbedrijf, door het uitgeven en algemeen verspreiden van dat geschrift.

Zoowel door den veroordeelden als door den officier van justitie te Tiel is van dit vonnis geappelleerd.

Gorinchem, 2 Nov. De op heden gehouden toonmarkt was druk bezocht; er waren 3000 stuks vee aangevoerd. Niettegenstaande veel toevloed van vreemdelingen, was de kooplust niet groot. De markt was eenigzins gedrukt. Het vet vee was iets minder in prijs, hoewel voor een vet beest *f* 320 betaald werd.

Purmerend, 3 Nov. De van Amsterdam op het Nieuwe Diep langs het Noord-hollandsche kanaal varende passagiers-stoomboot *Constantia*, is gisteren in volle vaart bij West Graftdijk op den dijk geloopen. Alle pogingen ter afkrijging waren in den beginne vruchteloos, ten 6½ ure is het echter gelukt dezelve weder vlot te krijgen en den togt voort te zetten. Het ongeval is veroorzaakt doordien een in vollen gang achter aankomende sleepboot, in zijn zogwater geraakte en dit, gevoegd bij het stormachtige weder, gaf aanleiding dat men de noodige stuur op het roer miste.

De Commissie van Onderwijs in Noord-Brabant heeft besloten, tot bevordering van het aardrijkskundig onderwijs, eenen prijs uit te loven aan dengene, die haar de beste kaart dier provincie voor schoolgebruik zal leveren.

De voorwaarden zijn;

Des noodig in twee bladen op eene schaal van 1 tot 100,000; breed in het geheel 16 en hoog 8 palmen.

Voorts:

1. de verdeeling der provincie in de arrondissementen;
2. de spoor-, straat-, klinker- en provinciale grindwegen;
3. de rivieren, voorname kanalen en wateren;
4. alle steden, dorpen en gehuchten, waar openbare scholen gevestigd zijn, aangeduid door de eerste letters der namen en met onderscheidingsteekeningen voor de hoofdplaatsen der provincie, de zetels der regtbanken en kantongeregten, benevens de vestingen;
5. de omgevingen der provincie, noodig tot eene duidelijke grensbepaling en tot eene algemeene kennis van hare aardrijkskundige betrekkingen tot omliggende gewesten; en
6. de naam en het wapen der provincie.

Aan den inzender der best gekeurde kaart wordt een prijs van *f* 100 toegezegd, terwijl de commissie zich voorbehoudt aan dengene, die het naast daarbij komt, een accessit van *f* 25 uit te reiken.

Bergen-op-Zoom, 2 Nov. Heden morgen kwam alhier binnen de staf en drie compagnien van het 4de regement infanterie, welke van Rotterdam naar deze stad verlegd zijn, en des namiddags, 1 officier, 2 onder-officieren en 24 dragonders van het 1ste regement, welke gedurende de wintermaanden mede alhier zullen garnizoen houden.

Eindhoven, 2 Nov. Naar men verneemt heeft de officier van justitie bij de Arrondissements-regtbank alhier hooger beroep aangeteekend in de zaak contra den WelEerw heer A. van Moorsel c. s.

Goes, 2 Nov. In den Gemeenteraad van gister is met verwerping van een voorstel des heeren Salmans Vader, om de huurwaarde als maatstaf aan te nemen, met algemeene stemmen, met uitzondering van dien heer, besloten tot heffing van een hoofdelijken omslag ad *f* 24,000 op de bestaande voorwaarden, zijnde echter het minimum voor belastbaar onzuiver inkomen van *f* 300 teruggebragt op *f* 200.

Deventer, 1 Nov. Heden vertrok van hier naar Nijmegen, een detachement van het regement jagers te paard, groot 25 man, onder bevel van den 1ste luit. Dibbits, met het doel, om aldaar de officieren gelegenheid te geven zich in de rijkunst te oefenen.

Zwolle, 30 Oct. In de gemeenteraadsvergadering van heden gaf de burgemeester, de heer Mr. A. J. Vos de Wael, kennis, dat Zijn EdelAchtb. den Commissaris des Konings in dit gewest zijn besluit heeft te kennen gegeven, dat hij bij de met Jan. aanstaande plaats hebbende benoeming van burgemeesters, niet weder in aanmerking wenscht te komen.

De heer Hubert, als oudste wethouder, gevoelt zich gedrongen op deze kennisgeving eenige woorden te spreken en geloofde de tolk der raadsleden te zijn, wanneer hij hun aller leedwezen betuigde over dit besluit van den beminden burgemeester, die sedert 40 jaren, bijna uitsluitend in deze betrekking, vele en gewigtige diensten aan deze stad had bewezen, waaraan de dankbare herinnering in de harten der burgers van Zwolle zoude blijven leven.

Was de kruin van Zijn EdelAchtb. in die dienst met zilveren lokken getooid, des te schooner prijkte het eikenloover, waarmede de *stedemaagd* van Zwolle zijne slapen omkranste. Deed dit besluit aan de Vergadering leed, zij mogt het misbillijken, omdat een leven niet in zulk eene werkzaamheid doorgebragt, éenen avond van eervolle rust verdiende.

Hij riep hem het vaarwel nog niet toe, omdat het uur der scheiding nog niet daar was, doch had gemeend op deze kennisgeving niet te moeten stilzwijgen, maar met een enkel woord van belangstellende gezindheid van den raad jegens zijnen voorzitter te moeten doen blijken. Deze hartelijke toespraak, op gevoelvollen toon uitgesproken, maakte diepen indruk zoowel op den voorzitter als op de vergaderde raadsleden.

* **Meppel**, 3 Nov. Bij een onzer ingezetenen werd Woensdag een ongefrankeerde brief met de post ontvangen, houdende uitnoodiging om binnen acht dagen te zenden aan J. B. te V. de som van *f* 6.63, die hij te Arnhem aan den zwager van onzen ingezetene zou hebben geleend, met herhaalde bedreiging dat, indien hij hieraan niet voldeed, hij bij J. B. zelf zou komen en hem den boedel boven het hoofd in den brand steken; luidende deze herhaalde bedreiging woordelijk: „nu kunt gij kiezen, geld of de boedel in den brand, ik hou mijn woord.” De brief is in handen der Justitie ter fine van instructie. Wenschelijk is het, dat zoodanige bedreiging strengelijk worde gestraft.

Vollenhoven, 3 Nov. Gisteren had te Ambt-Vollenhove een brutale diefstal plaats. Terwijl de bewoners eener boerderij naar Meppel's markt waren, naderde een bedelaar de woning en vernam, van een op het erf aanwezig knaapje, dat niemand te huis was. Deze gelegenheid maakte de booswicht zich ten nutte, sloop in den woning en ontvreemdde uit eene aanwezige kast de niet onaanzienlijke som van *f* 550. Tegen den avond van dienzelfden dag heeft men den dader te Zwartsluis gearresteerd.

* **Sneek**, 3 Nov. Eergister had alhier eene vergadering plaats van de leden des Bijbelgenootschaps in het 4ᵈᵉ district dezer provincie, welke vergadering slechts door zeer weinig leden werd bijgewoond. Vrij belangrijke mededeelingen werden daar gedaan, en het bleek uit het verslag van den penningmeester, dat men nog altijd onder die plaatsen in dit gewest behoort, waar het meest aan de zaak van het Bijbelgenootschap gedaan wordt, blijkende het al verder dat in het afgeloopen jaar veertig Bijbels en honderd-dertig N. Testamenten, deels om niet gegeven, deels voor den vollen en deels voor verminderden prijs werden verkocht, hetgeen eene som *f* 40 had opgebragt. Het aantal leden had weinig verandering ondergaan. Een der waardigste leden, door den dood ontrukt, werd herdacht, als die man, die in een groot aantal jaren, zeker meer dan iemand aan de bijbel-verspreiding had gearbeid. Aan hulpbehoevende gemeenten en scholen buiten dit district konden men liefdediensten bewijzen.

Des avonds werd het openbaar verslag gehouden door Ds. H. Oolgaardt, die, naar aanleiding van Efes. VI: 17, *„Neemt het zwaard des geestes, hetwelk is, Gods woord,”* de leken en begunstigers des Bijbelgenootschaps opwekte tot volharding en moedig strijden, door den Bijbel hun voor te stellen als het beste wapen in den strijd onzer dagen.

— Gisteren avond tusschen 5 en 6 ure ontstond er bij een zwaren storm, brand even buiten de stad, welke ten gevolge van het onstuimige weder voor ernstige gevolgen deed vreezen. Gelukkig bepaalde het zich bij een hevigen schoorsteenbrand, hebbende de spuiten, hoezeer aanwezig, geen dienst behoeven te doen.

Oosterblokker, 31 Oct. Heden vierde de onderwijzer der jeugd P. van Kassel zijne 25jarige ambtsbetrekking in deze gemeente. De autoriteiten en talrijke vrienden gaven allen de ondubbelzinnigste blijken van gehechtheid aan zijn persoon en belangstelling in zijn verrigten arbeid.

Terwijl te Leijden geheel en te Utrecht het groenwezen grootendeels is afgeschaft, is thans ook te Groningen die studenten-aangelegenheid ter sprake en is daar eene commissie benoemd, om het groenwezen te verligten, en er nieuwe bepalingen op vast te stellen. (*U. C.*)

Groningen, 2 Nov. Heden morgen is van hier naar Leeuwarden vertrokken het detachement dragonders, onder kommando van den luit. De Lillij; en des namiddags arriveerde alhier van Leeuwarden een detachement van hetzelfde wapen, sterk 2 wachtmeesters, 4 brigadiers, 1 trompetter, 24 manschappen en 32 paarden, onder kommando van den luit van Nouhuijs.

— Als iets bijzonders wordt gemeld, dat in den tuin van S. v. d. Reis, koopman te Nietap, bij de Leek een koolraap is gewassen, die in diameter ruim 10 duim bevat, hebbende een gewigt van 12 halve Ned. ponden.

Men schrijft uit Holland, Staat Michichan, N. Amerika, dd. 3 Oct. het volgende: Onze nederzetting groeit in bevolking onophoudelijk aan; niet slechts door de meerdere geboorte en mindere sterfgevallen, maar door de telkens aankomende landverhuizers, uit andere Staten van Amerika en Nederland. Alhier kwamen verleden week weer drie huisgezinnen aan, en te Zeeland verscheidene familien.

Nopens den gewaanden prins van Armenie behelzen de Berlijnsche dagbladen nog vele nadere bijzonderheden. Uit een onderzoek van den hoogleeraar in de Oostersche talen aan de hoogeschool te Berlijn, den heer Petermann, bleek, dat hij noch met de Armenische, noch met de Maleische talen bekend was en hij maakte zich van de, in die talen voorgelegde stukken of gedane vragen kort af met in het Fransch te antwoorden, « je n'entends pas cela. » Het vermoeden, dat hij dezelfde persoon is, die reeds in 1847 onder den naam van Jozeph Johannis uit Samarang op Java wegens opligterij vervolgd werd, werd door een toeval bevestigd. Er houdt zich namelijk te Berlijn een oud zeer geacht Nederlandsch officier op, die gedurende langen tijd op Java doorgebragt en de familie van Johannis gekend heeft. Zijn vader Johannis was een handelaar en zijne moeder van eene bekende Duitsche familie Helwig. Genoemde officier verklaarde, dat de familie Johannis er dikwijls van gesproken had, dat zij uit Armenie afstamde en het laat zich hieruit verklaren, dat de thans gevangene Joannis op het denkbeeld is gekomen, de rol van een prins van Armenie te spelen. Zijn eenigzins Oostersch uitzigt had hem aanvankelijk voor een Israeliet doen houden. De beweerde prins was, zoo als thans gebleken is, reeds vroeger wegens opligterij uit Parijs en Petersburg verwijderd. Van den aanvang af schijnt het hem er slechts om te doen te zijn geweest van de Russische regering een jaargeld te ontvangen. Daartoe hield hij zich een paar weken te Petersburg op en deed verzoek op verzoek aan den Russischen Keizer. Zoo als reeds gezegd is, werd hij echter uit Rusland verwijderd. Nu hij in de gevangenis is, doen zich allerlei personen op, die zich komen beklagen over opligterijen, die zij vroeger van hem ondervonden hadden. Zoo had hij reeds 15 jaren geleden getracht een kleedermaker te Berlijn om den tuin te leiden, o. a. door het bestellen van eene rijke Turksche uniform, met turkozen bezet, voor den prijs van 800 thalers; doch de kleermaker had maar ten deele aan zijne bestelling gevolg gegeven. Men heeft een paspoort bij hem gevonden op den naam van Amur Khan, dat door de Engelsche gezant te 's Hage heet te zijn afgegeven en waarin Amur Khan als Engelsch onderdaan wordt opgegeven. In de afgeloopene maand Julij had de zoogenaamde prins eene poging gedaan bij de redactie van een dagblad te Frankfort tot opname van een brief des oppersten patriarchs aller Armeniers aan den Prins van Armenie, waarin deze werd aangemaand zich aan de spits aller Armeniers en Georgiers te stellen en het zwaard voor de Orthodoxe kerk te trekken. De redactie wilde echter eerst dan hiertoe besluiten, wanneer het schrijven behoorlijk door den Russischen gezant werd gewaarborgd, hetgeen echter in gebreke bleef, daar de Prins verklaarde den Russischen gezant volstrekt niet te kennen en bovendien, wegens schulden, ook Frankfort heeft verlaten.

Het verhaal van zijn avontuurlijk leven en de reeks van door hem volbragte of beproefde opligtingen, geeft aan de dagbladen ruime stof tot allerlei artikelen.

Naar men verzekert, heeft hij zich in de jaren 1838 en 1839 hier te 's Gravenhage bevonden, om zich voor de studie der Leijdsche hoogeschool voor te bereiden; bezocht hij die Hoogeschool aldaar van 1840 tot 1842 of 1843, en behaalde hij den graad van kandidaat in de regten. Zijn vader was niet, zoo als in buitenlandsche bladen verzekerd is, scheepsreeder te Samarang, maar opium-pachter. Tijdens het verblijf van den gewaanden Prins in Nederland, moet hij zich reeds verklaard hebben van Armenische afkomst te zijn en dat overeenkomstig de waarheid wezen. Hij was zeer bevriend met Radin Saleh, die als schilder roem heeft verworven en sinds eenige jaren naar Java is teruggekeerd.

Eerste Huwelijks-afkondiging.

Zondag, 4 November 1855.

Franciscus Petrus Jacobus Schlipp, 52 j., met Maria Barbara Rotteveel, 45 j. — Abraham Johannes de Veer, 27 j., met Maria Adriana Elizabeth Storenberg, 23 j. — Johan Frederik Behre, 25 j., met Catharina Jacoba van Linstee, 29 j. — Friedrieck Willem Franck, 58 j., gescheiden echtgenoot van Maria Helena Vergeer, met Adriana van Rooden, 30 j., wed. van Leonard Brouwer. — Cornelis Johannes Arkesteijn, 21 j., met Hendrika Hollander, 24 j. — Salomon Wegner, 22 j., met Adriana Sluiter, 26 j. — Johannes Carolus Philippa, 30 j., met Catharina de Man, 32 j. — Arie Matthijs Abraham Susan, 21 j., met Alida Johanna Maria Korpershoek, 25 j. — Jacob Kox, 31 j., met Maria van Dijk, 24 j. Jan Sprietsma, 34 j., met Clara Wilhelmina Lucas, 34 j. — Wilhelmus Topee, 54 j. wedr. van Sara Wilhelmina Kreis, met Charlotte Amalia Harloff, 52 j., wed. van Klaas Fernhout. — Gerrit Vermeij, 30 j., met Antje Kleiterp, 24 j. — Christoffel Johannes van Dort, 23 j., met Marijtje Rob 37 j. — Willem Begeer, 29 j. —, met Christina Elmina Jannes 26 j. — Cornelis Goedhard, 28 j. met Catharina van Dijk, 33.

Aanbestedingen.

Op 10 Nov. ten 11 ure te Schiedam op het Raadhuis: Het opbreken, verleggen, verlengen en verbreeden van de Keistraat op de nieuwe Laan in het West-Frankeland.

Op 10 Nov. ten 1 ure te Dordrecht, in het Huis van Arrest aldaar: 1o. de levering van het dagelijks benoodigd Roggebrood, en 2o. de verdere voeding en verpleging, met al den aankleve van dien, uitgezonderd de leverantie van het Roggebrood; en daarna 3o. de beide vorenstaande perceelen vereenigd, benoodigd voor de gevangenen aldaar gedurende den jare 1856.

Op 10 Nov. te Maastricht, ten burele der Aken-Maastrichtsche Spoorweg-Maatschappij: de levering van Eikenen Dennenhout tot het maken van Coulissewagens.

Op 12 Nov. ten 12 ure te Rotterdam op het Raadhuis: Het afbreken van een gebouw in de kleine Draaisteeg wijk 11 no. 9 en het maken van eene voetbrug aldaar.

Op 14 Nov. ten 12 ure te 's Gravenhage ten burele van den Militairen Intendant: Het leveren van 6 lasten jarige kubanka, 12 lasten rhijn of roode en 12 lasten zeeuwsche tarwe, alsmede 6 lasten jarige zeeuwsche rogge. De te leveren granen moeten minstens wegen; de kubanka 77, de rhijn of roode 77, de zeeuwsche tarwe 74, en de rogge 72 ponden het mud zonder zak.

Op 15 Nov. ten 12 ure te Alkmaar, ten burele van den luit.-kolonel, belast met het toezigt over de garnizoensbakkerij: het leveren van 2 lasten zeeuwsche tarwe, 2 lasten rhijn of roode tarwe, 1 last en 2 mudden Pruissische of inlandsche rogge, niet minder wegende dan: de zeeuwsche 74; de rhijn of roode tarwe 77 en de rogge 72 Ned. ponden het mud.

Op 19 Nov. ten 11 ure te Utrecht in het koffijhuis de nieuwe Bak, aldaar: Het maken van deuren voor de Schutsluis aan de Waard-barrière en het plaatsen van die deuren.

Op 30 Nov. ten 12 ure, te 's Hertogenbosch aan het locaal van het Provinciaal bestuur, aldaar: Het bouwen van eenen nieuwen vleugel, volgens het cellulaire stelsel, aan het Huis van Burgerlijke en Militaire Verzekering te 's Hertogenbosch.

Op 26 Oct. is te 's Hertogenbosch het op de diepte houden, benevens het schoonmaken en snijden van het gedeelte der Keulsche vaart in de provincie Utrecht gelegen, ingaande met 1 Nov. 1855 en eindigende den 31 December 1858 in twee perceelen, het 1ste perceel aangenomen door den heer J. J. Bekker voor *f* 8993 en het 2de perceel door den heer P. Knops, voor *f* 8795.

Op 2 Nov. is te 's Hertogenbosch het begrinden en gedeeltelijk bestraten van den bestaanden weg van Oud-Gastel naar Rosendaal door den heer van Spanje te Prinsenland aangenomen voor *f* 20,900.

Ingezonden Stukken.

Mijnheer de Redacteur!

Gelieve aan het onderstaande een plaatsje in uw geacht dagblad in te ruimen. Van oudsher bestaat de gewoonte, dat militairen, beneden den rang van officier, wanneer zij van de volksschuiten gebruik maken, halve vracht betalen. Dat gebruik is later ook op de stoombooten ingevoerd. Tot nu toe heeft echter de administratie van de Hollandsche Spoorweg-maatschappij, van de militairen, beneden den rang van officier, de geheele vracht gevorderd. Het ware echter wenschelijk, dat ook de directie van dien spoorweg mogt besluiten voor de bedoelde militairen gemelden maatregel in te voeren. Met het oog op hunne geringe soldij en de duurte der levensmiddelen, ware dit allezins doelmatig. Het zou der administratie slechts eene geringe opoffering kosten en voor de militairen eene aanzienlijke verligting opleveren, wanneer zij van dit thans bijna eenig middel van vervoer gebruik maken. M.

Publieke Vermakelijkheden.

Kon. Fransche Schouwb., Donderdag, 8 Nov. 6½ ure.

FRA DIAVOLO, opera comique en 3 actes; LA MARRAINE, vaudeville en un acte.

Kon. Holl. Schouwb., Dingsdag, 6 November 7 ure.

Met medewerking van den heer Peters, als gast: KONING LEAR, treurspel in 5 bedrijven.

Gevolgd door: DE HERTOGIN EN DE MARKIES, of de twee gebogchelden, vrolijke vaudeville in één bedrijf.

Advertentiën.

DE PILLEN VAN HOLLOWA[Y]

zijn een uitmuntend middel voor ongesteldheden aan de lever. E, T...., te *Purmerend* was gedurende tien jaren in een ellendigen toestand en een ware last zijne vrienden. Hij leed zoo sterk aan lever- en maagziekte dat hij dikwijls weken lang het bed niet kon verlaten. De geneeskundige hulp was vergeefs, en hij hield eindelijk op zelve in te roepen. Negen weken geleden begon hij de pillen van Holloway te gebruiken, en thans heeft hij aan den Professor Holloway geschreven, onder uitdrukking van dankbaar gevoel, dat hij volmaakt hersteld is.

Door het vermeerderd debiet zijn de prijzen als volgt: Doosjes Pillen à *f* 0.80, *f* 1.85, *f* 3.00, *f* 6.25, *f* 12. *f* 20.50. Potjes Zalf à *f* 0.80, *f* 1.85, *f* 3.00, *f* 7. *f* 13.85, *f* 20.25.

Zijn op franco aanvragen à contant te bekomen bij: M. VAN RENESSE, te 's Hage; bij S. ADAMA, te Amsterdam; bij L. J. GROOTENDORST, te Utrecht en bij STRAATMAN, Hoofd-depôthouder te 's Bosch, alsmede HOLLOWAY'S Etablissementen te Londen, 244 Strand en te New-York, 80 Maiden Lane. (4.)

Prijs-Courant der Effecten.

PER TELEGRAAF.

AMSTERDAM, 5 November 1855.

	pCt.			
Nederl. W. Sch.	2 1/2	61 7/8	62 1/16	62
Dito dito 1844.	3	73 1/4	3/8	3/8
Dito dito 1844.	4	91 3/8	92	—
O. I. L. 1844 . . .	4	—	—	91 7/8
Amort. Synd.	3 1/2	—	—	—
Hand.-maats.	4 1/2	—	—	—
Belgie. certific.				
bij *Rotschild*. . .	2 1/2	50	—	—
Rusl. Bij *Hope*				
1798 en 1816 . .	5	101 3/4	102	Nieuwe
Dito 1828—1829 . .	5	100 3/4	—	—
Insch. in Assign. . .	6	—	—	—
Cert. van dito. . . .	6	57	—	—
Neg. 1831—1833. .	5	81 1/8	—	—
Hope en C°. 1840.	4	74 1/4	3/8	—
Stieglitz.	4	73 3/4	—	—
dito 1854.	5	80	1/8	—
Nieuwe Engels. . . .	4 1/2	85 5/8	—	—
Polen. Certific. . .	4	67 5/8	—	—
Aand. Lot. fl. 500.		142 3/4	—	—
Spanje. Nieuwe . .	1 1/4	19 1/16	3/16	3/16
Buitenl.	3	37 7/8	—	—
Binnenl. 6/m. . . .	3	31 7/8	32 1/8	1/8
Cert. Coup.		4 1/4	—	—
Amortisable		5 5/16	3/8	—
Portug. Lond. . . .	3	39 3/4	7/8	7/8
Oostenr. Metal. . .				
1816—1852. . . .	5	62 5/8	7/8	—
Dito 1819—1854. .	5	72 5/8	3/4	[illegible]
Dito Zilv. Nation. .	5	65 7/8	66 1/4	1/8
Dito 1847—1852. .	2 1/2	31 3/4	7/8	—
Pruiss. Lot. 1854. .	3 1/2	—	—	—
Braz. Lond. 1824. .	5	97 5/8	3/4	—
Peru »	4 1/2	72 7/8	—	—
Mexico »	3	18 7/16	5/8	—
Gren. »	2 3/4	18 3/16	1/2	1/4
Uitgestelde.		6 15/16	7 1/8	—
Ecuad. Lond. . . .		—	—	—
Venez. » . . .	4	26	—	—
Uitgestelde.	1 1/2	11 1/4	—	—

Willige beurs, veel affaire.

LONDEN, heden.

Eng. geconsolid.	3	pCt.	88 1/2 à —
Spanje.	1 1/4	»	19 1/4 à —
Mexico	3	»	19 5/8 à —

PARIJS, heden.

Fransche certific.	4 1/2	pCt. fr.	—
» »	3	»	65 7
Spanje	3	»	—
»	1 1/4	»	—

WEENEN, heden.

Metalliek	5	pCt.
Nationaal	5	»
Wissel London		
Zilver		

Gedrukt bij C. H. SUSAN, Jr., te 's Gravenhage.